

Imię i nazwisko Szkoła

**Przeczytaj uważnie tekst i na jego podstawie podaj poprawne odpowiedzi
w zadaniach od 1. do 9.**

Było to dawno, bardzo dawno temu. Wśród ludzi mieszkających na Pomorzu panował wielki głód. Nie obrodziły pola, nie obrodziły sady – nie było zboża na chleb, nie było jarzyn ani żadnych owoców.

Bogatsi gospodarze wyciągali ze skrytek miedziane i srebrne pieniądze i jechali z nimi do miasta po zakupy. Byli i tacy bogacze, co mieli jeszcze w spiżarniach i w stodołach zapasy mąki i kaszy z zeszłego roku. Tym działa się dobrze. Ale biedota wsiowa, komornicy* i wyrobnicy** przymierali głodem.

Mieszkała wówczas w jednej pomorskiej wiosce pod Oliwą uboga wdowa z gromadką małych dzieci. Były one bardzo głodne, ale nie rozumiały, że matka nie może im dać chleba, bo go nie ma w chacie. Płakały i krzyczały: „Mamo, jeść! Jeść!”. Wyszła więc matka z chaty, żeby gdzieś zdobyć pożywienie dla swych dzieci, sama z głodu ledwie żywa. Kiedy szła w stronę Oliwy, napotkała na drodze bogatego gospodarza. Niósł on wielki bochen chleba na sprzedaż. Kiedy zobaczył biedną wdowę, czym prędzej schował chleb pod kurtkę.

– Kumie*** kochany! Poratuj mnie niebogę, daj kawałtka chleba dla moich głodnych dzieci.

Ale skąpiec odrzekł z gniewem:

– Przecież ja, kumo, kamień tak wielki, a nie chleb niosę.

– Kiedyś taki Nielitościwy, to niechże ci ten chleb kamieniem zostanie! – krzyknęła zrozpaczona kobieta.

Skąpiec w milczeniu minął ją i szedł dalej. Ale wkrótce poczuł, że coś dziwnego się dzieje: bochen chleba pod kurtką zaczął mu ciążyć coraz bardziej i bardziej. (...) Czy to na pewno jest chleb? Odwinął skąpiec poły kurtki i pobladł: oto chleb stał się kamieniem.

Poznawszy w tym rękę Bożą, gospodarz zaraz pożałował swego postępku. Ogarnął go wielki strach. Przywołał ubogą wdowę do siebie do chaty. Jadłem, co było na zapas w komorze, podzielił się z nią i z innymi ubogimi. A chleb w kamień zamieniony ofiarował do kościoła w mieście Oliwie. Aby jemu i innym przypominał naocznie, iż trzeba mieć w sercu litość i miłosierdzie.

opracowano na podstawie tekstu E. Szelburg-Zarembiny

* komornicy – ludzie, którzy nie mają własnej ziemi, mieszkający w cudzej chacie

** wyrobnicy – ludzie wynajmujący się do pracy

*** kum – tu: przyjacielu, towarzyszu

1. Wielki głód panował na Pomorzu, ponieważ
 - a) skończyła się właśnie wojna.
 - b) miał miejsce nieurodzaj.
 - c) przeszła zaraza.
 - d) teren dotknęła powódź.

2. Kobieta zatrzymała gospodarza, gdyż
 - a) potrzebowała pieniędzy na chleb.
 - b) chciała kupić od niego chleb.
 - c) chciała go prosić o chleb.
 - d) zamierzała go poprosić o pracę w zamian za chleb.

3. Gospodarz odmówił kobiecie chleba, ponieważ
 - a) zamierzał go dać swoim dzieciom.
 - b) niósł go do kościoła.
 - c) chciał go sprzedać.
 - d) miał zamiar rozdać go ubogim.

4. Zamiana chleba w kamień miała być karą za
 - a) zarozumiałstwo.
 - b) pychę.
 - c) miłosierdzie.
 - d) kłamstwo.

5. Opowiedziana historia miała miejsce
 - a) na północnych terenach Polski.
 - b) na wschodnich terenach Polski.
 - c) na południowych terenach Polski.
 - d) na zachodnich terenach Polski.

6. Powyższe opowiadanie uczy nas
 - a) jak być oszczędnym i zapobiegliwym.
 - b) szukania pomocy u innych.
 - c) dbania o własne wygody.
 - d) dzielenia się z innymi.

7. Przeczytany tekst możemy znaleźć w książce pod tytułem
 - a) „Zabytki Oliwy”.
 - b) „Legendy gdańskie”.
 - c) „Pieczenie chleba”.
 - d) „Baśnie krakowskie”.

8. Użyty w tekście wyraz „litościwy” można zastąpić wyrazem
 - a) pracowity.
 - b) opiekuńczy.
 - c) miłosierny.
 - d) oszczędny.

9. Które z określeń odnoszą się do kobiety, a które do gospodarza? Połącz je strzałką z wybraną postacią.

wstyd	gniew
zniecierpliwienie	miłość
przebiegłość	troska
rozpacz	nadzieja

W zadaniach od 10. do 19. zakreśl poprawne odpowiedzi.

10. Nazwy osób ułożone w kolejności alfabetycznej to:

- a) bogacz, dzieci, gospodarz, komornik, kum, wdowa.
- b) gospodarz, kum, komornik, skąpiec, wyrobnik, wdowa.
- c) bogacz, komornik, gospodarz, skąpiec, wdowa, wyrobnik.
- d) dzieci, gospodarz, kum, skąpiec, wyrobnik, wdowa.

11. Rzeczownikiem o 3 sylabach i większej liczbie liter niż głosek jest wyraz

- a) przywołanie.
- b) miedziane.
- c) pieniądze.
- d) miłosierdzie.

12. Równoważnikiem zdania jest wypowiedzenie

- a) Kumie, kochany!
- b) Poratuj niebogę.
- c) Czy to naprawdę jest chleb?
- d) Chleb stał się kamieniem.

13. Podkreślone w tekście zdanie zawiera

- a) 6 rzeczowników.
- b) liczebnik, a nie ma przysłówka.
- c) liczebnik i przysłówek.
- d) przysłówek, a nie ma liczebnika.

14. Wskaż zdanie rozkazujące.

- a) Poratuję tę biedną kobietę.
- b) Poratuj tę biedną kobietę.
- c) Nie poratuję tej biednej kobiety!
- d) Chciałbym poratować tę biedną kobietę.

15. Przymiotniki, których nie można stopniować, to:

- a) bogaty, głodne.
- b) uboga, litościwy.
- c) srebrne, pomorski.
- d) skąpy, wielki.

16. Rzeczowniki rodzaju męskiego to:

- a) gospodarz, sprzedaż, bochen.
- b) chleb, kamień, biedota.
- c) zboże, pole, chata.
- d) plon, kościół, skąpiec.

17. Do rodziny wyrazu „chleb” należą:

- a) razowiec, bułka, chałka.
- b) bochenek, bochen, bochenkowy.
- c) chlebak, chlebowy, chlebek.
- d) piekarz, piec, upieczony.

18. Wskaż zdanie złożone.

- a) Zjem i pójdę z psem na spacer.
- b) Wybacz mi moje zachowanie.
- c) Poszłam wczoraj do kina z moim kolegą Tomkiem.
- d) To jest dobra książka, ale dość droga.

19. Wskaż zdanie, które rozwija poniższe.

Kobieta poprosiła.

- a) Uboga kobieta prosiła o chleb dla swych dzieci.
- b) Biedna i zrozpaczona wdowa poprosiła o chleb dla swych dzieci.
- c) Uboga kobieta poprosiła gospodarza o chleb dla dzieci.
- d) Biedna, głodna matka prosiła o chleb dla swych dzieci.

20. Dopasuj czasowniki do podanych form.

jechali

działo się

niosę

poratujesz

1 osoba l.poj. czas teraźniejszy

3 osoba l.mn. czas przyszły

3 osoba l.poj. czas przeszły

2 osoba l.poj. czas przyszły

3 osoba l.mn. czas przeszły

21. Przyjrzyj się podkreślonym literom w podanych niżej wyrazach i podaj zasadę ortograficzną, zgodnie z którą został zapisany każdy nich.

bliżej -

sprzedaż -

wkrótce -

nielitościwy -

w komorze -

wszystko -

wśród -

Przeczytaj uważnie wiersz.

CHLEB

U babci
Na stole
Leży chleb w koszyku.

- Babciu, po co
Te kromki pod serwetą?

- To gościny
Staropolskiej znak.
Gdy przed laty
Strudzony podróżny
Do domu zapukał,
Gospodarz psy odpędzał,
Do środka zapraszał.

- Posił się – mówił.
Dokąd prowadzą drogi,
Nie pytał.

Bochen na stole –
Starej tradycji
Dobry ślad.
S. Grabowski.

22. Podkreśl w wierszu fragment, który jest odpowiedzią na pytanie:

Czego znakiem jest w utworze chleb?

